

Sygn. akt III CSK 285/18

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa A. D.
przeciwko E. D.
o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 kwietnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 13 marca 2018 r., sygn. akt XI [...] Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 13 marca 2018 r. Skarżący wnoszą o przyjęcie skargi kasacyjnej powołał się na jej oczywistą zasadność oraz na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego, które sformułował w postaci dwóch pytań o to, czy art. 52 § 2 k.r.o. uzasadnia konieczność zastosowania rozdzielności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną od dalszych negatywnych zachowań małżonka względem wspólnego majątku (trwonienie, niszczenie, zaciągnięcie zobowiązań), pomimo że ustawodawca w tym przepisie wskazał, że wyjątkowy wypadek umożliwiający ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną powstaje w szczególności, gdy strony żyją w rozłączeniu, oraz czy ważny powód ustanowienia rozdzielności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną należy oceniać z chwili zaistnienia pierwszego momentu życia stron w rozłączeniu, czy też samoistna przesłanka „życia w rozłączeniu” oraz ważne powody znane z chwili wytoczenia powództwa o rozdzielność majątkową umożliwiają orzeczenie o rozdzielności majątkowej z datą wsteczną?

W judykaturze Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza, iż dla przeciętnego prawnika

podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi wobec tego wykazać, że orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ., z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, nie publ. i z dnia 13 marca 2017 r., I CSK 596/16, nie publ.). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, by była ona - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona. Celem uzasadnienia twierdzenia o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej skarżący wskazał, że miało ją spowodować naruszenie art. 52 § 1 i 2 k.r.o., wyrażające się w błędnej - zdaniem skarżącego - ocenie przez Sady obu instancji, że brak negatywnych działań ze strony pozwanej względem wspólnego majątku wyklucza ustanowienie między stronami rozdzielnosci majątkowej z datą wsteczną, mimo że żyją one w rozłączeniu.

Przepisy art. 52 § 1 § 2 k.r.o. odróżniają ważne powody jako przesłankę żądania przez każdego z małżonków ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej od konieczności wystąpienia wyjątkowego wypadku jako warunku tego,

aby sąd mógł ustanowić rozdzielność majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa. Ponadto przepis art. 52 § 2 k.r.o. stanowi, że wyjątkowym wypadkiem uzasadniającym możliwość ustanowienia rozdzielności majątkowej z dniem wcześniejszym niż wytoczenie powództwa jest okoliczność, iż małżonkowie żyli w rozłączeniu. Nie oznacza to, że w każdym wypadku życia w rozłączeniu sąd ma obowiązek ustanowienia rozdzielności majątkowej z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, lecz jedynie możliwość ustanowienia tej rozdzielności w takiej sytuacji. Fakt, że okolicznościach sprawy Sądy obu instancji, powołując się na to, że nie ustalono, aby pozwana bez wiedzy skarżącego zaciągała zobowiązania lub w inny negatywny sposób w okresie faktycznej separacji wpływała na wspólny majątek, stwierdziły, iż brak podstaw do ustanowienia rozdzielności majątkowej z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, mimo że małżonkowie żyli w rozłączeniu, nie może być uznany za naruszenie art. 52 § 2 k.r.o., które sprawiło, że zaskarżony wyrok jest oczywiście błędny lub nieprawidłowy. Jest tak tym bardziej, że - jak przyjmuje judykatura - orzeczeniu o ustanowieniu rozdzielności majątkowej skutek wsteczny powinien być nadawany w sytuacjach rzadkich i wyjątkowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 1995 r., II CRN 162/94, OSNC 1995, nr 6, poz. 100).

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Skarżący, formułując określone pytania prawne, wymagań tych nie spełnił. Zawarte w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uwagi mają charakter zdawkowych stwierdzeń. Brak w nich przytoczenia jakichkolwiek argumentów prawnych wskazujących na możliwość różnej oceny sformułowanych pytań, jak również powołania ewentualnie rozbieżnych poglądów doktryny mogących wskazywać na wątpliwości związane z tymi pytaniami. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyslać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ.).

Odrębnie należy podkreślić, że sformułowany przez skarżącego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania - oparty na jednoczesnym powołaniu się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej i wskazaniu na występowanie istotnego zagadnienia prawnego - jest wewnętrznie sprzeczny. Albo jest tak, że wykładnia określonych przepisów jest prosta i jednoznaczna, wobec czego ich naruszenie jest oczywiste, albo też tak, że przepisy są niejasne i stanowią źródło poważnych wątpliwości, które wymagają - jako zagadnienie prawne - rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).